

PAULUN KORİNFLİLƏRƏ İKİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

Paulun «*Korinflilər İkinci Məktubu*» onun Korinf imanlılar cəmiyyəti ilə çətin münasibətlərdə olduğu vaxt yazılıb. Cəmiyyətin bəzi üzvləri Paula qarşı ciddi ittihamlar irəli sürürdü, amma o, səmimi qəlbdən barışmağa can atır, bu sərt münasibətlər tövbə və barışıqla nəticələnəndə isə sevincini büruzə verir. Sonra o, cəmiyyətdən xahiş etdi ki, Yəhudədəki imanlılara maddi yardım göstərsinlər. Son fəsillərdə Paul öz həvari xidmətini müdafiə edir, çünki Korinfdə bir neçə adam özlərinin həqiqi həvari olduqlarını bildirərək Paulu saxta həvari olmaqda ittiham edirdilər.

Kitabın məzmunu:

- 1:1-11 Giriş
- 1:12–7:16 Paul və Korinfdəki cəmiyyət
- 8:1–9:15 Yəhudəyə cəmiyyəti üçün ianələr
- 10:1–12:21 Paulun müdafiəsi
- 13:1-13 Tövsiyə və salamlar

1 ¹ Allahın iradəsi ilə Məsih İsanın həvarisi mən Paul və Timotey qarşıdan Allahın Korinfdə olan cəmiyyətinə və bütün Axayyadakı müqəddəslərə salam! ² Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!

Təsəlli mənbəyi olan Allah

³ Rəbbimiz İsa Məsihin Allahına – Atasına alqış olsun! O, rəhmli Ata və hər cür təsəlli verən Allahdır. ⁴ Çəkdiyimiz hər bir əziyyətdə O bizə təsəlli verir ki, biz də Allahdan aldığımız təsəlli ilə hər cür əziyyət çəkənlərə

^a 1:1 Həv. 18:1

təsəlli verə bilək. ⁵Çünki Məsihin əzablarını necə böyük həcmdə çəkiriksə, Məsih vasitəsilə o cür böyük təsəlli də tapırıq. ⁶Əziyyət çəkiriksə, bu sizə təsəlli və xilas gətirir. Təsəlli tapırıqsa, bu da bizim kimi çəkdiyiniz əzablara dözəsiniz deyə sizə güc verən bir təsəlli almanız üçündür. ⁷Sizinlə bağlı ümidimiz sarsılmaz. Çünki əzablarımıza şərik olduğunuz kimi təsəllimizə də şərik olduğunuzu bilirik.

⁸^bEy qardaşlar, Asiya vilayətində çəkdiyimiz əziyyətlərdən bixəbər olmağınızı istəmirəm. Gücümüzdən daha artıq bir yük altında qaldıq. Hətta yaşamaqdan belə, ümidimizi kəsmişdik. ⁹Daxilən hiss etdik ki, ölümə məhkum olmuşuq. Amma bu özümüzə deyil, ölümləri dirildən Allaha güvənməyimiz üçün başımıza gəldi. ¹⁰Allah bizi belə bir böyük ölüm təhlükəsindən qurtardı və qurtarmaqda davam edəcək. Ümidimizi Ona bağlamışıq ¹¹və siz də dualarınızla bizə kömək etdikcə bizi yenə qurtaracaq. Belə ki bir çox insanın etdiyi dua nəticəsində bizə verdiyi ənamdan ötrü qoy çoxları bizim üçün Allaha şükür etsin.

Paulun gecikən səyahəti

¹²Vicdanımız da şahiddir ki, dünyaya, xüsusən sizə görə bəşəri müdrikliklə deyil, Allahın lütfü ilə, Allahdan gələn səxavət^c və səmimiyyətlə həyat sürmüşük. Biz buna görə fəxr edirik. ¹³⁻¹⁴Biz elə bir şey yazmırıq ki, siz oxuyub başa düşə bilməyəsınız. Hələlik bizi bir az başa düşmüşünüz. Rəbbimiz İsa Məsihin günündə bizim fəxrimiz siz olduğunuz kimi sizin də fəxriniz biz olacağıq. Ümidvaram ki, bunu tamam başa düşəcəksiniz.

¹⁵^dBuna əmin olub əvvəlcə yanınıza gəlmək niyyətində idim ki, ikiqat xeyir^e tapasınız. ¹⁶Həm Makedoniyaya gedəndə, həm də Makedoniyadan qayıdanda yanınıza gəlmək niyyətində oldum. Bundan sonra siz məni Yəhudeyaya yola salmalı idiniz. ¹⁷Bu niyyətdə olanda görəsən qərarlı idimmi? Ya da niyyətlərim cismani təbiətimdən doğur ki, gah «bəli, bəli», gah da «xeyr, xeyr» deyim? ¹⁸Allahın sədaqətinə and olsun ki, sizə çatdırdığımız xəbər gah «bəli», gah da «xeyr» deyil. ¹⁹^fSila və Timoteylə birlikdə sizə vəz etdiyimiz Allahın Oğlu İsa Məsih həm «bəli», həm də «xeyr» deyil. Onda yalnız «bəli» var. ²⁰Çünki Allahın bütün vədləri İsa Məsihdə «bəli»dir. Buna görə Allahın izzəti üçün Məsih vasitəsilə «Amin» deyirik. ²¹Bizi sizlərlə birlikdə Məsihə möhkəm bağlayan və bizi məsh edən Allahdır. ²²O bizi möhürlədi və Ruhunu qəlbimizdə girov qoydu.

²³Allah şahidimdir, canıma and olsun ki, indiyədək sizə qiymadığım üçün Korinfə gəlmədim. ²⁴İmanınıza ağılıq etmək istəmirik, sevinməni üçün sizinlə birgə çalışırıq. Çünki imanda dönməz dayanmışınız.

^b 1:8 1Kor. 15:32 ^c 1:12 *Səxavət* – bəzi əlyazmalarda *müqəddəslik*. ^d 1:15-16 Həv. 19:21
^e 1:15 *Xeyir* – bəzi əlyazmalarda *sevinc*. ^f 1:19 Həv. 18:5

2 ¹Mən sizi kədərləndirməmək üçün qərara aldım ki, yenə yanınıza gəlməyim. ²Çünki sizi kədərləndirsəm, kədərləndirdiyim sizlərdən başqa mənə kim şadlandırıcaq? ³Bunu yazmışdım ki, gəldiyim zaman mənə sevindirəsi insanlar kədərləndirməsin. Hamınıza inanıram ki, mənim sevincim hər birinizin sevincidir. ⁴Kədərləndirmək üçün deyil, sizə bəslədiyim hədsiz məhəbbəti dərk edəsiniz deyə sizə böyük əziyyət, ürək ağrısı və göz yaşları içində yazdım.

Günahkarı bağışlamaq

⁵Əgər kimsə kədər gətirib, şışirtmədən deyim ki, mənə deyil, haradasa hamınıza kədər gətirib. ⁶Beləsinə ictimaiyyətin verdiyi bu cəza bəsdir. ⁷Hədsiz kədərə qərq olmasın deyə yaxşı olar ki, o insanı indi bağışlayasınız və təsəlli verəsiniz. ⁸Buna görə sizdən xahiş edirəm ki, yenidən ona məhəbbət göstərin. ⁹Bunu da sizə yazdım ki, hər vəziyyətdə sizin itaətli olmağınızı yoxlayım. ¹⁰Kimi bağışlasanız, mən də bağışlayaram. Əgər mən bir şeyi bağışlamışamsa, Məsihin hüsurunda sizin xeyriniz üçün bağışlamışam ki, ¹¹Şeytan bizdən mənfəət qazanmasın. Çünki onun niyyətlərindən xəbərsiz deyilik.

Yeni Əhdin xidmətçiləri

¹²§Məsihin Müjdəsini yaymaq məqsədi ilə Troasa gələndə Rəbdən mənim üçün bir qapı açıldı. ¹³Amma qardaşım Titi orada tapmayanda ürəyim narahat oldu. Ona görə oradakılarla xudahafizləşib Makedoniyaya gəldim.

¹⁴Bizi həmişə Məsihin zəfər təntənəsində addımladan, Onu tanımaqdan yaranan ətri bizim vasitəmizlə hər tərəfə yayan Allaha şükür olsun! ¹⁵Çünki biz həm xilas, həm də həlak olanlar arasında Allaha xoş olan Məsih ətriyik. ¹⁶Həlak olanlar üçün ölümə aparan ölüm qoxusu, xilas olanlar üçün sə həyata aparan həyat ətriyik. Belə bir iş üçün kim yararlıdır? ¹⁷Axi biz çoxları kimi Allah kəlamının alverçiləri deyilik; əksinə, Allah tərəfindən göndərilib Allahın hüsurunda, Məsihdə olaraq səmimi qəlbədən danışıyıq.

3 ¹Özümüz barədə yenə zəmanət veririkmi? Yoxsa bəziləri kimi sizə yazılan və yaxud sizin yazdığınız zəmanət məktublarına ehtiyacımız var? ²Bütün insanların tanıdığı, oxuduğu, ürəklərimizə yazılmış məktubumuz sizsiniz. ³hXidmətimizin nəticəsi olan bir Məsih məktubu olduğunuz aydın görünür; bu məktub mürəkkəblə yox, var olan Allahın Ruhu ilə daş lövhələrə deyil, ət ürəklərə yazılıb. ⁴Məsih sayəsində Allah hüsurunda belə etibarımız var. ⁵Özümüzdən yaranan qabiliyyətimiz yoxdur və bunu iddia da edə bilmərik. Bizə qabiliyyət verən Allahdır. ⁶iO

bizi Yeni Əhdin xidmətçiləri olmaq üçün qabiliyyətli etdi. Bu Yeni Əhd yazılı Qanuna deyil, Ruha əsaslanır. Çünki yazılı Qanun öldürür, Ruh isə həyat verir.

Yeni Əhdin ehtişamı

^{7j}Ölümlə nəticələnən xidmət, yəni daş lövhələr üzərində həkk olunan yazılı Qanun elə ehtişamla gəldi ki, Musanın üzündən parlayan ehtişam ötəri olduğu halda İsrail övladları onun üzünə baxa bilmirdilər. ⁸Onda Ruha əsaslanan xidmət daha da ehtişamlı olmazmı? ⁹Əgər insanı məhkum edən xidmətin ehtişamı varsa, salehlik qazandıran xidmətin ehtişamı nə qədər çoxdur. ¹⁰Çünki əvvəllər ehtişamlı olanın indi hədsiz ehtişamı olanla müqayisədə ehtişamı yoxdur. ¹¹Əgər ötəri olan ehtişamla gəldisə, daimi olanın ehtişamı daha da böyükdür.

¹²Belə bir ümidə sahib olduğumuz üçün böyük cəsarətlə danışa bilərik. ^{13k}İsrail övladları onun üzündəki ötəri ehtişamın keçib-gətməsinə baxmasın deyər üzünə niqab çəkən Musa kimi deyilik. ¹⁴İsrail övladları fikirlərində inadkar oldu. Bu günə qədər Köhnə Əhd oxunarkən onları eyni niqab qapayır, açılmır, çünki bu yalnız Məsih vasitəsilə götürülür. ¹⁵Hətta bu günə qədər Musanın Yazıları nə vaxt oxunursa, onların ürəklərini bir niqab qapayır. ¹⁶Amma kim Rəbbə tərəf dönürsə, o vaxt niqab aradan qaldırılır. ¹⁷Rəbb Ruhdur, Rəbbin Ruhunu haradadırsa, azadlıq da oradadır. ¹⁸Biz hamımız niqabsız üzdə Rəbbin ehtişamını əks etdirərək Rəbbin surətinə dəyişilirik. Ruh olan Rəbdən yaranan bu ehtişam get-gedə bizdə görünməyə başlayır.

Müjdə yaymaqda sədaqət

4 ¹Beləliklə, bizə verilən mərhəmətlə bu xidmətə təyin olunduğumuz üçün ümidimizi itirmirik. ²Xəcalət gətirən gizli yolları rədd etmişik. Hiylə işlətmirik, Allahın sözünü təhrif etmirik, amma həqiqəti açıq elan etməklə Allahın önündə, hər insanın vicdanı qarşısında özümüz barədə zəmanət veririk. ³Əgər yaydığımız Müjdə qapalıdırsa, yalnız həlak olanlar üçün qapalıdır. ⁴Onları bu dövrün allahı^l korazehin etdi ki, Allahın surəti olan Məsihin ehtişamlı Müjdəsinin işığı imansızların üzərinə doğmasın. ⁵Biz özümüzü yox, İsa Məsihi Rəbb olaraq vəz edirik. Özümüzü isə İsa naminə qullarınız olaraq təqdim edirik. ^{6m}Çünki «zülmətdən işıq parlayacaq» deyən Allah ürəyimizə nur saçdı ki, İsa Məsihin üzündən saçan Öz ehtişamını tanımağımızdan doğan nuru bizə versin.

j 3:7 Çıx. 34:29-30 k 3:13 Çıx. 34:33 l 4:4 Bu dövrün allahı – yəni Şeytan.
m 4:6 Yar. 1:3

⁷Üstün qüvvənin bizdən yaranmadığı, Allaha aid olduğu bilinsin deyər bu xəzinəni saxsı qablardaⁿ saxlayırıq. ⁸Hər tərəfdən əziyyət çəkirik, amma əzilmirik. Çaşqınlıq içindəyik, lakin çarəsiz deyilik. ⁹Təqib olunuruq, amma tərک edilmirik. Yıxılılıq, amma yox olmuruq. ¹⁰İsanın ölümünü bədənımızdə həmişə daşıyırdıq ki, Onun həyatı bədənımızdə aydın görünsün. ¹¹Çünki İsanın həyatı fani cismimizdə aydın görünsün deyər biz yaşaya-yaşaya İsa üçün həmişə ölümə təslim edirik. ¹²Beləliklə, ölüm bizdə, həyat isə sizdə fəaliyyət göstərir.

¹³*«İman etdim, buna görə danışırdım»*

deyər yazıldığı üçün eyni iman ruhuna sahib olaraq biz də iman edirik və buna görə danışırdıq. ¹⁴Çünki bilirik ki, Rəbb İsanı dirildən Allah bizi də İsa ilə birlikdə dirildib sizinlə birgə Öz hüzuruna çıxaracaq. ¹⁵Bütün bunlar sizə görədir. Belə ki Allahın lütfü çoxalır daha çox insana ehsan olunsun və Onun izzəti üçün daha çox şükür edilsin.

Səmavi evimiz

¹⁶Buna görə biz ümidimizi itirmirik. Zahirimiz get-gedə xarab olsa da, daxilimiz gündən-günə təzələnir. ¹⁷Çünki müvəqqəti, yüngül əziyyətlərimiz bizə heç bir şeylə müqayisə edilməz dərəcədə böyük və əbədi izzət qazandırır. ¹⁸Gözlərimizi görünən şeylərə deyil, görünməyən şeylərə dikirik. Çünki görünənlər gəldi-gedər, görünməyənlərsə əbədidir.

5 ¹Bilirik ki, sığındığımız bu dünyəvi çadır^r dağılırsa, göylərdə Allahın bizə verdiyi binamız, əllə tikilməyən əbədi bir evimiz var. ²İndi isə səmavi məskənimiz üstümüzü örtün deyər həsrət çəkərək inləyirik. ³Soyunuruqsa da,^q lüt-üryan qalmarıq. ⁴Bu dünyəvi çadırda ikən hamımız ağır yük altında inləyirik. Çünki soyunmamızı deyil, üstümüzün örtülməsini istəyirik ki, həyat fani şeyləri yeyib-udsun. ⁵Bizi məhz bunun üçün hazırladıran Allahdır. O, Ruhunu bizə girov verdi. ⁶Buna görə həmişə arxayınlığımız var, həm də bilirik ki, bu bədəndə məskunlaşdıqca Rəbdən uzağıq. ⁷Gözlə görünənə deyil, imana görə həyat sürürük. ⁸Əlbəttə, arxayınlığımız var və bu bədəndən uzaqlaşır Rəbbimizin yanında məskunlaşmağı üstün tuturuq. ⁹Buna görə bədəndə məskun və yaxud bədəndən uzaq olmağımıza baxmayaraq, məqsədimiz Rəbbi razı salmaqdır. ¹⁰Çünki hər birimiz bu bədəndə olanda etdiyimiz əməllər pis də olsa, yaxşı da olsa, onların əvəzini almaq üçün Məsihin hökm kürsüsü önünə çıxmalıyıq.

Barışdırma xidməti

¹¹Demək, Rəbdən qorxmanın nə olduğunu anladığımız üçün insanları inandırmağa çalışırıq. Allaha bizim kim olduğumuz aşkardır və

ⁿ 4:7 Saxsı qablarda – yəni fani bədənlerimizdə. ^j 4:13 Zəb. 116:10 ^p 5:1 Dünyəvi çadır – yəni cismimiz. ^q 5:3 Soyunuruqsa da – bəzi əlyazmalarda *Bu məskən üstümüzü örtürsə.*
^r 5:10 Rom. 14:10

ümidvaram ki, sizin vicdanınıza da aşkardır. ¹² Sizə özümüz barədə yenə zəmanət vermək istəmirik, amma ürəkləri ilə deyil, zahiri görünüşləri ilə öyünənlərə cavab verə biləsiniz deyə bizimlə fəxr etməyiniz üçün sizə imkan yaradırıq. ¹³ Əgər aqlımızı itirmişiksə, bu, Allah üçündür, yox, əgər aqlımız başımızdadırsa, bu sizin üçündür. ¹⁴ Bizi məcbur edən Məsihin məhəbbətidir və bu qənaətə gəlmişik ki, bir Nəfər hamı üçün öldüyünə görə hamı öldü. ¹⁵ Bəli, O hər kəs uğrunda öldü ki, qoy yaşayanlar artıq özləri üçün deyil, onlar uğrunda Ölüb-Dirilən üçün yaşasınlar.

¹⁶ Bunun nəticəsində də biz artıq heç kimi bəşəri nöqtəyi-nəzərdən tanımırıq. Nə vaxtsa Məsihi bəşəri nöqtəyi-nəzərdən tanısaq da, indi Onu elə tanımırıq. ¹⁷ Deməli, kim Məsihdədirsə, yeni yaradılışdır, köhnə şeylər keçib-getdi, təzə şeylər gəldi. ¹⁸ Bunların hamısı Allahdandır. O, Məsih vasitəsilə bizi Özü ilə bərişdırdı və bizə bərişdırma xidmətini verdi. ¹⁹ Belə ki Allah insanların təqsirlərini onların əleyhinə qoymayaraq dünyanı Məsihdə Özü ilə bərişdırmaqda idi. Bərişdırma sözünü də bizə əmanət etdi. ²⁰ Beləliklə, biz Məsihin nümayəndələriyik, sanki Allah bizim vasitəməzlə rica edir. Məsihin adı ilə yalvarırıq ki, Allahla barışın. ²¹ Günahla əlaqəsi olmayan Məsihi Allah bizim uğrumuzda günah qurbanı verdi ki, biz Onda Allahın salehliyinə nail olaq.

6 ¹ Buna görə Allahla birgə işləyən bizlər rica edirik ki, Onun lütfünü boş yerə qəbul etməyəsiz. ² Çünki O deyir:
«Münasib vaxtda səni eşitdim,
Xilas günü sənə kömək etdim».

Budur, indi münasib vaxt, budur, indi xilas günü.

Paul dara düşəndə

³ Xidmətimiz etibardan düşməsin deyə heç kimi büdrədən bir şey etmirik. ⁴ Əksinə, Allahın xidmətçisi olaraq hər şeydə özümüz barədə zəmanət veririk; hədsiz dözümdə, əziyyətlərdə, ehtiyaclarda, sıxıntılarda, ⁵ döyüləndə, həbslərdə, qarışıqlıqlarda, zəhmətdə, yuxusuz qalanda, acılıqlarda, ⁶ pak yaşayanda, bilikdə, səbirdə, xeyirxahlıqda, Müqəddəs Ruhda, riyasız məhəbbətdə, ⁷ həqiqəti elan edəndə, Allahın qüvvəsində, həm sağ, həm də sol əllərimizdə salehlik silahları ilə, ⁸ gah ucalıb gah alçalaraq təhqir olunanda, tərifləyəndə özümüz özümüə zəmin dururuq. Bizi yalançı sayırlar, amma biz doğrucuyuq. ⁹ Sanki naməlumuy, amma tanınıyıq. Elə bil ölümün ağzındayıq, amma hələ yaşayırıq. Elə bil cəza çəkirik, amma öldürülmürük. ¹⁰ Sanki kədər içindəyik, əslində həmişə sevinirik. Yoxsul sayılıyıq, amma çoxlarımızı varlandırırıq. Elə bil heç nəyimiz yoxdur, amma hər şeyə sahibik.

¹¹ Ey Korinflilər, sizinlə açıq danışırıq, sizə ürəyimizi açmışıq.
¹² Bizimlə yaxın münasibətinizə mane olan biz deyilik, bu maneə sizin

daxili hisslərinizdədir. ¹³Buna cavab olaraq, sizə övladlarım kimi deyirəm: siz də ürəyinizi açın.

Allahın məbədi

¹⁴İmansızlarla eyni boyunduruğa girməyin. Çünki salehliklə qanunsuzluğun nə şərikliyi var? İşıqla qaranlığın ortağ nəyi var? ¹⁵Məsihlə Belialın^u nə uyğunluğu var? Yaxud imanlı ilə imansızın ümumi nəyi var? ¹⁶vAllahın məbədi ilə bütlərin sazişi ola bilərmi? Çünki biz var olan Allahın məbədiyik. Belə ki Allah demişdi:

«Mən aralarında yaşayıb-dolanacağam,
Onların Allahı olacağam,
Onlar da Mənim xalqım olacaq».

¹⁷wOna görə «aralarından çıxıb ayrılın»
Rəbb belə deyir,
«Murdar şeylərə toxunmayın»;
«Mən də sizi qəbul edəcəyəm».

¹⁸x«Mən sizə Ata olacağam,
Siz də Mənə oğullar və qızlar olacaqsınız»
Küllü-İxtiyar Rəbb belə deyir.

7 ¹Sevimlilər, bu vədlərə malik olduğumuza görə Allahdan qorxub kamil müqəddəsliyə çataraq bizi cisimdə və ruhda murdarlayan hər şeydən özümüzü təmizləyək.

Paulun sevinci

²Ürəyinizdə bizim üçün yer ayırın. Biz heç kimə haqsızlıq etməmişik, heç kimə zərər verməmişik, heç kimi istismar etməmişik. ³Sözlərimlə sizi məhkum etmək istəmirəm, çünki əvvəlcədən dediyim kimi ürəyimizdə elə bir yeriniz var ki, ölsək də, yaşasaq da sizinlə bir olacağıq. ⁴Sizə çox etibar edirəm, sizinlə çox fəxr edirəm. Nə cür əziyyət çəksək belə, təsəllim bol, sevincim hədsizdir.

⁵vMakedoniyaya gələndə də cismən dinclik tapmadıq. Hər tərəfdən əziyyət çəkirdik. Bayırda çəkişmələr, daxildə qorxular var idi. ⁶Lakin məzlumlara təsəlli verən Allah Titin gəlişi ilə bizə təsəlli verdi. ⁷Ancaq Titin gəlişindən deyil, sizin ona verdiyiniz təsəllidən də təsəlli aldığımız. Çünki Tit dedi ki, siz məndən ötrü darıxır, dərd və qeyrət çəkirsiniz. Buna görə sevincim daha da artdı.

⁸Məktubumla sizi kədərləndirdimsə də, buna görə peşman deyiləm. Əslində məktubumla sizi bir anlıq da olsa kədərləndirdiyim üçün peşman

^u 6:15 *Belial* – yəni Şeytan. ^v 6:16 Lev. 26:12; Yez. 37:27; 1Kor. 3:16; 6:19; Vəhy 21:3

^w 6:17 Yeş. 52:11; Yez. 20:34,41 ^x 6:18 2Şam. 7:14; 1Saln. 17:13; Yeş. 43:5-7; Yer. 31:9
^y 7:5 2Kor. 2:12-13

olmuşdum. ⁹Amma indi kədərinizə görə yox, bu kədər hissini sizin tövbə etməninə səbəb olduğu üçün sevinirəm. Allah istəyən tərzdə kədərləndiniz, buna görə də bizdən heç bir şeydə ziyan görmədiniz. ¹⁰Allah istəyən tərzdə olan kədər insanda tövbə yaradıb onu xilasa aparır və bunda peşmançılıq yoxdur. Dünyanın kədəri isə ölüm yaradır. ¹¹Baxın Allah istəyən tərzdə çəkdiyiniz bu kədər sizdə nə qədər böyük cəhd, təmizə çıxmaq arzusu, qəzəb, qorxu, həsrət, qeyrət, ədalətpərvərlik yaratdı. Bu işdə hər cəhətdən saf olduğunuz barədə zəmanət verdiniz. ¹²Sizə o məktubu yazanda haqsızlıq edənə yaxud haqsızlığa məruz qalana görə yazmadım. Bizim üçün etdiyiniz cəhdi Allah önündə aydın görməyiniz üçün yazdım. ¹³Bütün bunlardan təsəlli alırıq.

Buna əlavə olaraq Titin sevinci bizi daha da sevindirdi. Hamınız onun ruhunu təzələdiniz. ¹⁴Mən onun qarşısında sizinlə fəxr etmişdim, siz də məni utandırmadınız. Sizə dediyimiz hər şey necə doğru idisə, Titin qarşısında sizinlə fəxr etməyimiz də doğru çıxdı. ¹⁵Hamınızın itaətli olduğunuzu, onu necə qorxu və lərzə ilə qəbul etdiyinizi yada saldıqca sizə olan sevgisi daha da artır. ¹⁶Sizə hər işdə etibar edə bildiyim üçün sevinirəm.

Səxavətli olmaq

8 ¹Qardaşlar, sizə bildirmək istəyirik ki, Makedoniyadakı cəmiyyətlərə verilən Allahın lütfü nə etdi: ²onlar böyük əziyyətlərə sınınananda coşğun sevincləri hədsiz yoxsul olduqları halda zəngin səxavət göstərmələri ilə aşıb-daşdı. ³Mən şahidəm ki, onlar bunu bacardıkları qədər, hətta artıqlaması ilə, könüllü surətdə etdilər. ⁴Bizə yalvara-yalvara müqəddəslərə yardım işinə şərik olmaq lütfünə nail olmaq istədilər. ⁵Bu, gözlədiyimizdən də artıq oldu, çünki onlar özlərini əvvəlcə Rəbbə, sonra Allahın iradəsi ilə bizə həsr etdilər. ⁶Ona görə Titdən xahiş etdik ki, onun başladığı bu xeyriyyə işini sizin aranızda başa çatdırsın. ⁷Sizə hər şeydə – imanda, sözdə, bilikdə, hər cür cəhddə, sizə göstərdiyimiz məhəbbətdə^a zəngin olduğunuz kimi bu xeyriyyəçilikdə də zəngin olun.

⁸Mən bunları əmr edərək demirəm, lakin başqalarının cəhdi ilə müqayisədə sizin məhəbbətinizin həqiqiliyini sınaqdan keçirərək deyirəm. ⁹Rəbbimiz İsa Məsihin lütfündən xəbərdarsınız: siz Onun yoxsulluğu vasitəsilə varlı olasınız deyə Özü varlı olduğu halda sizin uğrunuzda yoxsullaşdı. ¹⁰Bu barədə sizə məsləhət verirəm. Siz keçən il bu işi nəinki gördünüz, hətta təşəbbüskarı oldunuz. Öz xeyriniz üçün ¹¹indi bu işi başa çatdırın. Buna həvəsiniz necə idisə, imkan daxilində bunu elə də başa çatdırın. ¹²Çünki insanın həvəsi varsa, verdiyi yardım

^z 8:1-4 Rom. 15:26 ^a 8:7 Sizə göstərdiyimiz məhəbbətdə – bəzi əlyazmalarda *bizə göstərdiyiniz məhəbbətdə*.

imkanı çatmadığı qədər yox, imkanına görə məqbul sayılır. ¹³^bSizi əziyyətə salıb başqalarına rahatlıq vermək deyil, bərabərlik istəyirik. ¹⁴İndi sizin əlavə vəsaitiniz qoy onların ehtiyaclarını ödəsin ki, lazım olanda onların vəsaiti də sizin ehtiyacınızı ödəsin. Beləcə qoy bərabərlik olsun. ¹⁵Necə ki yazılıb: «Çox yığanın artığı, az yığanın əskiyyəsi olmadı».

Tit Korinfə göndərilir

¹⁶Titin ürəyində sizin üçün eyni cəhdi oyadan Allaha şükür olsun! ¹⁷Çünki Tit bizim xahişimizi qəbul etməklə kifayətlənmədi, böyük cəhd göstərərək könüllü surətdə sizin yanınıza gəlir. ¹⁸Müjdəni yaydığına görə bütün cəmiyyətlərdə təriflənən bir qardaşı da onunla birgə yanınıza göndəririk. ¹⁹Həmçinin o, Rəbbi izzətləndirmək və yardım etməyə həvəsli olduğumuzu göstərmək üçün apardığımız bu xeyriyyə işində yol yoldaşımız olmaq məqsədi ilə cəmiyyətlər tərəfindən seçildi. ²⁰Bu bol olan nəzir-niyazla əlaqədar xidmətimizdə heç kim bizdə səhv tutmasın deyə diqqət göstəririk. ²¹Çünki məqsədimiz yalnız Rəbbin gözündə deyil, insanların da gözündə doğru sayılan işləri görməkdir. ²²Çox işdə dəfələrlə sınaqdan keçirib cəhdini gördüyümüz, indi sizə bəslədiyi böyük etibar sayəsində daha da cəhd göstərən başqa qardaşımızı da onlarla bərabər göndəririk. ²³Titə gəlincə, o mənim şərikim, sizlərin arasında çalışan əməkdaşım, qardaşlarımızsa Məsihin izzəti üçün cəmiyyətlərin elçiləridir. ²⁴Buna görə də cəmiyyətlərin qarşısında məhəbbətinizi və sizinlə fəxr etməyimizin səbəbini onlara sübut edin.

Yoxsul imanlılara yardım

9 ¹Müqəddəslərə göstəriləcək yardımla əlaqədar sizə yazmağıma ehtiyac yoxdur. ²Çünki yardım etməyə həvəsiniz olduğunu bilirəm. Axayyada olan sizlərin keçən ildən bəri hazırlıqlı olduğunuzu söyləyərək Makedoniyalılar qarşısında fəxr etməkdəyəm. Sizin səyiniz onların çoxunu hərəkətə gətirdi. ³Sizinlə etdiyimiz fəxr bu işdə boş çıxmasın deyə qardaşları yanınıza göndərirəm və dediyim kimi gərək hazır olasınız. ⁴Belə ki bəzi Makedoniyalılar mənimlə gəlib sizin hazır olmadığınızı görərsə, sizə etibar etdiyimizə görə nə biz utanaq, nə də siz. ⁵Ona görə də mən qardaşlardan xahiş etməyə ehtiyac duyuram ki, məndən əvvəl yanınıza gəlib vəd edilmiş bol bəxşişlərinizi qabaqcadan hazır etsinlər. Qoy bu bəxşişlər istismarçılıqla yox, könüllü surətdə hazır olsun.

⁶Yadda saxlayın: az əkən az, bol-bol əkən bol-bol biçəcək. ⁷Könülsüz yaxud məcburi yox, hər kəs ürəyinin niyyətinə görə pay versin. Çünki Allah sevinə-sevinə pay verən adamı sevir. ⁸Allah sizə hər bir neməti bol-

^b 8:13-15 Çıx. 16:18 ^c 8:21 Sül. 3:4

bol verə bilər. Belə ki hər bir şeyə həmişə, hərtərəfli, kifayət qədər sahib olmaqla hər yaxşı əməl üçün bol-bol imkanınız olsun. ⁹dNecə ki yazılıb:

«Səpələyər, fəqirlərə paylayar,
Salehliyi əbədi qalar».

¹⁰eƏkinçiyə toxum və yemək üçün çörək ehtiyatı verən Allah sizin də əkin ehtiyatınızı çoxaldacaq və salehliyinizin bəhrəsini artıracaq.

¹¹Hər tərəfli səxavətli olmanız üçün hər baxımdan varlandırılacaqsınız. Səxavətiniz bizim vasitəmizlə Allaha şükür etməyə səbəb olacaq. ¹²Çünkü etdiyiniz bu xidmət yalnız müqəddəslərin ehtiyaclarını ödəməklə kifayətlənmir, həm də Allaha edilən çox şükürlərlə aşıb-daşır. ¹³Bu xidmətlə sübut etdiyiniz kimi, iqrar etdiyiniz Məsihin Müjdəsinə itaət göstərdiyinizə, onlara və hamıya səxavətlə yardım göndərdiyinizə görə Allahı izzətləndirirlər. ¹⁴Allahın sizə bəxş etdiyi hədsiz lütfə görə hər birinizin həsrətini çəkərək sizin üçün dua edirlər. ¹⁵Allahın sözlə ifadə oluna bilməyən bəxşisinə görə Ona şükür olsun!

Paulun müdafiəsi

10 ¹Yanınızda ürəkək, lakin sizdən uzaq ikən cürətli olan mən Paul Məsihdən gələn həlimlik və mülayimliklə sizdən xahiş edir, ²yalvarıram: yanınıza gələndə məni vadar etməyin ki, bizi cismani təbiətə görə həyat sürən insanlar zənn edən bəzi adamlara göstərməyi vacib saydığım cürəti sizə də göstərim. ³Çünkü cismən həyat sürsək də, cismani təbiətə görə döyüş aparmırıq. ⁴Ona görə ki döyüş silahlarımız cisimdən düzəldilən silahlar deyil, qalaları dağdan ilahi qüvvəyə malik silahlardır. Nəzəriyyələri, ⁵Allah barədə biliyə qarşı çıxan hər bir səddi yıxıb hər bir düşüncəni əsir edərək Məsihə itaət etdiririk. ⁶Siz Məsihə tamamilə itaət edəndə hər cür itaətsizliyi cəzalandırmağa hazır olacağıq.

⁷Göz qabağında olanlara baxın. Kim Məsihə aid olduğuna arxalanırsa, yadda saxlasın ki, onun qədər biz də Məsihə aidik. ⁸Sizi yıxmaq üçün deyil, inkişaf etdirmək üçün Rəbbin bizə verdiyi səlahiyyətə görə bir az artıq öyünsəm də, utanmaram. ⁹Elə görünmək istəmirəm ki, məktublarımla sizi qorxuduram. ¹⁰Mənim barəmdə deyirlər ki, «onun məktubları ciddi və təsirlidir, özünü görəndə isə zəhmsiz, nitqi də heçdir». ¹¹Kim bunu düşünürsə, qoy bilsin ki, uzaqda olanda məktublarımızla dediklərimizə yanınızda olanda da əməl edirik.

¹²Öz-özü barədə zəmanət verən bəzi adamlarla özümüzü bərabər saymağa və yaxud da müqayisə etməyə sözsüz ki cəsarət etmirik. Özlərini öz arşınları ilə ölçə-ölçə, həmçinin özlərini özləri ilə müqayisə edə-edə onlar dərrakələrini itirdilər. ¹³Biz isə hədsiz öyünməyəcəyik. Öyünməyimiz Allahın bizə verdiyi, sizin də daxil olduğunuz iş dairəsinin həddini

aşmayacaq. ¹⁴Sizə yetişməyənlər kimi uzaqlara getmirik. Çünki Məsihin Müjdəsini sizə çatdıran bizik. ¹⁵Başqalarının əməyi ilə öyünüb həddimizi aşmırıq. Ümidvarıq ki, imanınız böyüdükcə aranızda işimizin əhatə dairəsi daha da genişlənəcək. ¹⁶Beləcə başqasının işinin əhatə dairəsində olan nailiyyətlərlə öyünmədən Müjdəni sizin o tayınızdakı diyarlarda da yaya biləcəyik. ^{17f}«Öyünən Rəbdə öyünsün». ¹⁸Çünki özü barədə zəmanət verən insan yox, barəsində Rəbbin zəmanət verdiyi insan sınaqdan keçmiş olur.

Saxta həvarilər

11 ¹Ümidvaram ki, mənim bir qədər ağılsızlığıma da dözəcəksiniz. Bəli, mənə bir qədər dözün. ²Sizə görə ilahi bir qısqanclıq hiss edirəm. Çünki sizlər sanki bakirə qızsınız və sizi bir Oğlana, yəni Məsihə nişanlayıb təqdim etmişəm. ^{3g}Amma qorxuram ki, ilanın hiyləgərliyi ilə Həvvanı aldatması kimi düşüncələrinizin pozulub Məsihə olan səmimi və pak^h həsr olunmasından azasınız. ⁴Çünki əgər kimsə yanınıza gəlib bizim vəz etdiyimiz İsadan başqa bir İsanı təbliğ edirsə, aldığınızdan fərqli bir ruh alırsınızsa və yaxud qəbul etdiyinizdən fərqli bir müjdəni qəbul edirsinizsə, siz buna necə də məmnuniyyətlə dözürsünüz. ⁵Zənnimcə bu «böyük həvarilər»dən mən heç də geri qalmıram. ⁶Natiqlik məharətim olmasa da, bilikdə məharətsiz deyiləm. Bunu sizə hər vəziyyətdə hər tərəfli göstərdik.

⁷Ucalmanız üçün özümü aşağı tutaraq Allah Müjdəsini müftə yaymaqla günah işlətdimmi? ⁸Sizə xidmət etmək üçün başqa cəmiyyətlərdən təminat alaraq sanki onları soydum. ⁹ⁱYanınızda olarkən ehtiyacım olduğu halda heç birinizə yük olmadım. Çünki Makedoniyadan gələn qardaşlar ehtiyacımı tamamilə ödədilər. Sizə yük olmaqdan özümü saxladım və gələcəkdə də özümü saxlayacağam. ¹⁰Məndə olan Məsihin həqiqətinə and olsun! Axayya vilayətində heç kim məni susdura bilməz ki, buna öyünməyim. ¹¹Niyə? Sizi sevmədiyimə görəmi? Allah bilir ki, sevirəm.

¹²Özlərini bizimlə bərabər sayaraq öyünənlər buna əsas axtarır. Mən etdiyimi edəcəyəm ki, onların əsasını kəsim. ¹³Çünki bunlar saxta həvari, Məsih həvarisinin cildinə girən fırıldaqçılardır. ¹⁴Buna heyrətlənmək lazım deyil, çünki Şeytan da işiq mələyi cildinə girir. ¹⁵Şeytana xidmət edənlərin salehlik xidmətçilərinin cildinə girməsi qərribə deyil. Onların aqibəti əməllərinə görə olacaq.

Öyünmək lazımdırsa...

¹⁶Yenə deyirəm, qoy heç kim məni ağılsız saymasın. Elədirsə, məni ağılsız kimi qəbul edin, qoy mən də bir az öyünüm. ¹⁷Dediklərimi Rəbbin

^f 10:17 Yer. 9:24 ^g 11:3 Yar. 3:1-13 ^h 11:3 *Və pak* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur.
ⁱ 11:9 Fil. 4:15-18

sözü kimi yox, öyünə-öyünə özünə güvənən ağılsız adam kimi deyirəm. ¹⁸Madam ki bir çoxları cismani təbiətlərinə görə öyünürlər, mən də öyünəcəyəm. ¹⁹Siz ağıllı olduğunuz üçün ağılsızlara necə də sevinclə dözürsünüz. ²⁰Belə ki sizi kölə edənlərə, istismar edənlərə, sizdən faydalananlara, özünü üstün sayanlara, hətta sifətinizə şillə vuranlara dözürsünüz. ²¹Utanaraq qəbul edirəm ki, buna gücümüz çatmır!

Kimin bir şeylə öyünməyə cəsarəti varsa, bir ağılsız kimi deyirəm ki, mənim də ona cəsarətim var. ²²Onlar İbranalıdırmı? Mən də İbraniyəm. Onlar İsraililərdirmi? Mən də İsrailiyəm. Onlar İbrahimin nəslindəndirmi? Mən də İbrahimin nəslindəyəm. ²³Onlar Məsihin xidmətçiləridirmi? Dəli kimi deyirəm ki, Onun daha böyük xidmətçisi mənəm, çünki zəhmətim daha çox olub, həbsə düşməyim daha çoxdur, döyülməyimin sayı-hesabı yoxdur, dəfələrlə ölümlə üz-üzə gəlmişəm. ²⁴^kBeş dəfə Yəhudilərdən otuz doqquz qırmanc yemişəm, ²⁵^lüç dəfə dəyənəklə döyülmüşəm, bir dəfə məni daşqalaq etdilər, üç dəfə gəmi qəzasına düşdüm və bir gün gecə-gündüz ucsuz-bucaqsız dənizdə qaldım. ²⁶^mTez-tez səyahətdə olduğum müddətdə çaylarda təhlükəyə, quldurlar arasında təhlükəyə, soydaşlarım arasında təhlükəyə, başqa millətlər arasında təhlükəyə, şəhərdə təhlükəyə, çöldə təhlükəyə, dənizdə təhlükəyə, saxta qardaşlar arasında təhlükəyə məruz qaldım. ²⁷Zəhmət və əmək çəkdim, dəfələrlə yuxusuz qaldım. Aclığın, susuzluğun dadını gördüm. Çox vaxt yemək, soyuqda paltar tapmadım. ²⁸Bunlarla yanaşı bütün cəmiyyətlər üçün hər gün çəkdiyim qaygının yükü boynumdadır. ²⁹Kimsə zəif olanda mən də zəif olmadımmı? Kimsə büdrəyəndə mən alışib-yanmadımmı?

³⁰Öyünməliyəmsə, zəifliyimi göstərən şeylərlə öyünəcəyəm. ³¹Rəbb İsanın əbədi alqışlanan Allah və Atasına and olsun ki, yalan demirəm. ³²ⁿDəməşqdə padşah Aretanın valisi məni tutmaq üçün şəhəri nəzarət altına almışdı. ³³Amma mən səbət içində şəhər divarlarının pəncərələrinin birindən yerə sallandım və onun əlindən qaçdım.

12 ¹Faydalı olmasa da, öyünməliyəm. İndi Rəbdən gələn görüntülərə və vəhylərə keçirəm. ²Məsihdə olaraq on dörd il bundan əvvəl – bədəndəmi, yoxsa bədəndən xaricmi, mən bilmirəm, Allah bilir – götürülüb göyün üçüncü qatına aparılan bir insanı¹ tanıyıram. ³Bilirəm ki, bu adam – bədəndəmi, yoxsa bədəndən kənarmı, mən bilmirəm, Allah bilir – ⁴cənnətə aparılıb orada dillə ifadə olunmayan, insanın danışması qadağan olunan sözlər eşitdi. ⁵Belə birisi ilə öyünəcəyəm, amma özümlə əlaqədar olaraq zəifliyimdən başqa bir şeylə öyünməyəcəyəm. ⁶Öyünmək istəsəm belə, ağılsız olmayacağam. Çünki həqiqəti deyəcəyəm. Amma heç

1 11:23 Həv. 16:23 k 11:24 Qanun. 25:3 l 11:25 Həv. 14:19; 16:22 m 11:26 Həv. 9:23; 14:5 n 11:32-33 Həv. 9:23-25 j 12:2 *Bir insanı* – yəqin ki Paul özü barədə danışır.

kim məni görüb eşitdiyindən artıq bir şəxs saymasın deyə öyünməkdən çəkinirəm.

⁷Aldığım vəhyələrin üstünlüyü ilə qürurlanmayım deyə cismim üçün bir tikan, yəni mənə əzab vermək üçün Şeytanın bir elçisi göndərildi ki, qürurlanmayım. ⁸Bunun məndən uzaq olması üçün üç dəfə Rəbbə yalvardım. ⁹Amma O mənə dedi: «Lütfüm sənə kifayətdir, çünki zəiflik olanda qüvvə tam olur». Məsihin qüvvəsi məndə məskən salsın deyə zəifliklərimlə daha çox sevinə-sevinə öyünəcəyəm. ¹⁰Ona görə də Məsih uğrunda zəifliklərə, təhqirlərə, ehtiyaclara, təqiblərə və sıxıntılara məmnuniyyətlə dözüürəm, çünki mən zəifləyəndə qüvvətlənirəm.

¹¹Mən ağılsızlaşdım, çünki siz məni vadar etdiniz. Amma siz mənim bərəmdə zəmanət verməli idiniz. Çünki özüm bir şey olmasam da, həmin «böyük həvarilər»dən heç də geri qalmıram. ¹²Həvariliyimin nişanələri aranızda əlamətlər, xariqələr və möcüzələr vasitəsilə, böyük dözümlülüklə göstərildi. ¹³Mən sizə yük olmadım, bundan başqa sizin digər cəmiyyətlərdən nə əskiyiniz var? Bu haqsızlığımı bağışlayın!

Paulun qayğısı

¹⁴Budur, üçüncü dəfə yanınıza gəlməyə hazırım. Sizə yük olmayacağam, çünki sizdən heç nə istəmirəm, yalnız sizi istəyirəm. Axı övladların ata-ana üçün deyil, ata-ananın övladları üçün ehtiyat görməsi doğru sayılır. ¹⁵Mən də sizin həyatınız uğrunda sevinə-sevinə malımdan və canımdan keçəcəyəm. Sizi daha da çox sevsəm, daha az seviləcəyəmmi? ¹⁶Qoy belə olsun. Düşünürsünüz ki, mən sizə ağır yük olmadım, amma çoxbilmiş olduğuma görə sizi fənd işlədərək aldatdım. ¹⁷Yanınıza göndərdiyim adamlardan hansı biri ilə sizi istismar etdim? ¹⁸Titi yanınıza gəlmək həvəsinə saldım və o biri qardaşı da onunla göndərdim. Tit mənə görə sizi istismar etmədi, elə deyilmi? Eyni ruhda həyat sürmədikmi? Eyni izlə getmədikmi?

¹⁹Bu vaxta qədər^p qarşınızda özümüzü müdafiə etdiyimizi düşünürsünüzmü? Allahın qarşısında, Məsihdə olaraq danışıyıq. Sevimlilər, etdiyimiz hər şey sizin inkişafınız üçündür. ²⁰Qorxuram ki, gelişimdə sizi istədiyim vəziyyətdə tapmayım, siz də istədiyinizi məndə tapmayasınız və aranızda münafişə, qısqançlıq, hiddət, özünü göstərmə, böhtan, qeybət, loğçalıq, qarışıqlıq tapam. ²¹Bu da məni qorxudur ki, yanınıza gələndə Allahım məni sizin qarşınızda aşağı tutacaq: əvvəllər günah işlədərək batdıqları murdarlıq, əxlaqsızlıq və pozğunluqdan tövbə etməyən bir çox adamlar üçün yas tutacağam.

^p 12:19 Bu vaxta qədər – bəzi əlyazmalarda Yənə.

Tövsiyə və salamlar

13 ¹Bu, yanınıza üçüncü gəlişim olacaq. «Hər iddia iki yaxud üç şahidin sözü ilə təsdiq edilsin». ²İkinci dəfə yanınızda olanda keçmişdə günah işlədənlərə xəbər verdiyim kimi indi uzaqda olanda da onların və başqalarının hamısına xəbərdarlıq edirəm ki, yenə yanınıza gələndə onların heç birini cəzasız qoymayacağam. ³Məsihin mənim vasitəmlə danışdığına dair istədiyiniz sübut budur. Məsih aranızda zəifliklə deyil, qüdrətlə fəaliyyət göstərir. ⁴Çünkü O, zəiflik içində çarmıxa çəkildiyi halda Allahın qüdrəti ilə yaşayır. Biz də Onda zəifik, amma sizin xeyriniz üçün Onunla bərabər Allahın qüdrəti ilə yaşayacağıq.

⁵Özünü zü yoxlayın və iman yolunda olub-olmadığınızı bilmək üçün sınaqdan keçirin. İsa Məsihin daxilinizdə olduğunu başa düşürsünüzmü? Yoxsa sınaqdan keçmirsiniz? ⁶Ümidvaram, bizim sınaqdan keçdiyimizi başa düşəcəksiniz. ⁷Allaha dua edirik ki, pis iş görməyəsiz; bu bizim sınaqdan keçməyimizi göstərmək üçün deyil, sınaqdan keçməyənlər kimi olsa da, sizin yaxşılıq etməyiniz üçündür. ⁸Çünkü həqiqətə qarşı heç nə edə bilmərik, nə etsək, həqiqət uğrunda edirik. ⁹Biz zəif, sizə güclü olanda sevinirik. Bərpa olmanız üçün dua edirik. ¹⁰Bunları sizə uzaqdan yazıram ki, yanınızda olanda Rəbbin yıxmaq üçün deyil, inkişaf etdirmək üçün mənə verdiyi səlahiyyəti sət şəkildə istifadə etməyə məcbur olmayım.

¹¹Nəhayət, ey qardaşlar, sevinin. Bərpa olunun, təsəlli tapın, həmfikir olun, sülh içində ömür sürün. Məhəbbət və sülh qaynağı olan Allah sizinlə olacaq. ¹²Bir-birinizi müqəddəs öpüşlə salamlayın. Bütün müqəddəslər sizə salam göndərir. ¹³Rəbb İsa Məsihin lütfü, Allahın məhəbbəti və Müqəddəs Ruhun şərikliyi hamınıza yar olsun!

¶ 13:1 Qanun. 17:6; 19:15 ¶ 13:12-13 *Bütün müqəddəslər sizə salam göndərir* – bəzi tərcümələrdə bu sözlər 13-cü ayə sayılır, burada sayılan 13-cü ayə isə 14-cü ayə sayılır.